

ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації

Досліджено провідні сучасні доктрини реформування ООН; проаналізовано характер критичних зауважень даних доктрин на адресу ООН; окреслено та класифіковано методологічні підходи доктрин до проблеми реформування ООН; встановлено їх відповідність нормативним канонам ліберальної демократії.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Рада Безпеки ООН, Генеральна Асамблея ООН, глобальне управління, «світовий уряд», ліберальна демократія.

Дослідження проблем трансформації влади в сучасній Україні передбачає адекватне уявлення політикуму та наукового співтовариства про особливості функціонування системи глобального управління, ролі та місця у цьому процесі Організації Об'єднаних Націй. У загальному вигляді проблема полягає в тому, що свого часу в рамках ліберальної ідеології виникло та розвилось вчення про «світовий уряд», яке по мірі становлення системи глобального управління почало відігравати помітну роль і частково було інституціалізовано у вигляді ООН. Водночас питання про відповідність сучасної ООН канонам ліберальної ідеології, перспективи реформування цієї організації в напрямку її подальшої демократизації залишаються невизначеними та малодослідженими.

Деякі аспекти даної проблеми у своїх наукових працях висвітлювали такі діячі, як Зб. Бжезінський, М. Делягін, Ф. Закарія, М. Злобін, Г. Кіссінджер, О. Панарін, О. Тоффлер, Ф. Фукуяма, С. Хантінгтон, В. Хаттон та інші, однак вказані дослідники розглядали лише певні аспекти зазначеного питання, уникаючи широкого науково-критичного погляду на загальний стан проблеми.

Таким чином, завдання статті – визначити провідні сучасні доктрини реформування ООН; проаналізувати характер критичних зауважень даних доктрин на адресу ООН; окреслити та класифікувати методологічні підходи доктрин до проблеми реформування ООН; встановити їх відповідність нормативним канонам ліберальної демократії.

У сучасному світі тема реформування ООН із урахуванням нових посткомуністичних реалій перетворилася на арену найзапекліших дискусій, за якими стоять як різні цінності сторін, так і їх розуміння геополітичних та гео економічних інтересів. Одна група дослідників і політиків (умовно

«реалісти»), що представляють неоконсервативне крило американського політичного істеблішменту, пропонують розглядати ООН як виконавчу структуру США та їхніх сателітів, оскільки саме передові й розвинені ліберальні демократії можуть забезпечити демократичну легітимність і практичну ефективність ООН. Інші теоретики й практики міжнародної політики (умовно «номіналісти»), які представляють демократичну партію США та європейські інтелектуальні центри, виступають за надання в рамках ООН всім суверенним державам (або їхнім народам) рівних прав у сфері прийняття політичних рішень, що, на їхню думку, більш повно відповідає нормативному ідеалу ліберальної демократії.

Аргументи «реалістів» носять скоріше прикладний, функціональний характер і фактично спрямовані на ідеологічне забезпечення процесу встановлення американського зовнішньополітичного гегемонізму. Так, британський політолог Г. Ріхман песимістично оцінює здатність ООН забезпечувати світовий порядок, оскільки, на його думку, для цього необхідно, щоб у рамках цієї організації ряд провідних держав мали приблизно однаковий ресурсний потенціал. На його думку, у світі, де Китай, Індія, Росія та ЄС не можуть протистояти США за комплексним потенціалом, американці змушені виконувати функцію «пануючої імперської держави» й ігнорувати ООН.

Після відмови ООН санкціонувати в 2003 р. вторгнення США в Ірак група американських політиків і політологів значно активізували свої спроби поставити під сумнів право ООН претендувати на демократичну легітимність. Характерною стала позиція Дж. Вілі, який заявив, що «точно так, як Священна Римська імперія не була ні священною, ні римською, ні імперією», так і ООН являє собою «роз'єднані збори режимів, більшість з яких не є представниками тих націй, якими вони управляють». Дана міжнародна організація, вважає він, виглядає абсурдною та несучасною, оскільки «ООН нікому не підкоряється й ні перед ким не несе відповідальності: вона претендує на владні повноваження, які не стають легітимними в результаті періодично одержуваної від керованих виборців згоди. Сп'янена самовихваланням, ООН не має під собою опори ані у вигляді демократичної згоди, ані у вигляді територіальної відповідальності, ані у вигляді незалежних фінансових коштів, ані у вигляді матеріальних коштів для примушування до підпорядкування своїм судженням»[1].

П. Кеннеді також знаходить підстави для дискредитації ООН, повідомляючи, що деякі «азбучні істини (аксіоми)» позбавляють її ореола легітимності. Перша «аксіома» полягає в тому, що ООН не відіграє й ніколи не відіграла центральної і навіть серйозної ролі на світовій арені, оскільки в організації немає таких ознак державності, як власна армія та власні фінанси. Друга «аксіома» – це те, що ООН замість задекларованого «парламенту всього людства», який представляє «асамблею» суверенних держав, перетворилася на «якусь холдингову компанію», де в ролі акціонерів виступають держави з різною кількістю «голосуючих акцій» (найбільшою у п'яти постійних членів РБ, що володіють правом вето). Третя «аксіома» – провідні держави незмінно перетворюють ООН на «стрілочника», перекладаючи на неї відповідальність за «бездіяльність перед лицем катастрофи», коли самі вони не здатні домовлятися або діяти активно.

Розвиваючи ці тези, представники неоконсервативних кіл США Р. Перл і Д. Фрам порівняли ООН з «чарівною казкою американської

політики: мало хто з дорослих у неї віряє, але більшість вважають її нешкідливою й придатною лише для того, щоб побавити дітей». Головний недолік вони побачили в тому, що, з одного боку, організація «некорисна в боротьбі з терористичною погрозою», а з іншого боку, – «стала перешкодою для національної безпеки США, тому що має намір накласти правові обмеження на здатність Сполучених Штатів захищати себе». В результаті ООН своїми діями ставить американських президентів і політиків перед жахаючою дилемою: «Якщо ми підкоримося правилам ООН, то завдамо удару по нашій безпеці, а якщо ми відмовимося їх дотримуватися, то нас можуть звинуватити в лицемірстві й беззаконні». Вихід із такої ситуації політологи бачать у реформуванні ООН таким чином, щоб вона «стала частиною боротьби з терором», або ж Сполученим Штатам «варто серйозно поміркувати над виходом із цієї організації»[2].

Авторитетний американський політолог М. Макфол наполягає на тому, що ООН у значно більшій мірі залежить від США, ніж Сполучені Штати – від цієї міжнародної організації. Він радить ООН розвіяти два міфи про себе: перший – про свою всемогутність і другий – про те, що організація має діючі інструменти впливу на міжнародну ситуацію. Насправді ООН позбавлена як функцій всевітнього законодавчого органу, так і виконавських структур, а її місії «можуть бути успішними лише в тому випадку, якщо їх підтримують великі держави», особливо така наддержава, як США. У свою чергу США мають потребу в ООН для рішення більш локальних завдань: легітимації своїх дій і дій своїх партнерів; поділу тягара з підтримки миру й державного будівництва в Іраку; створення ефективного режиму нерозповсюдження ядерної зброї.

Дані фактори, на думку М. Макфола, й повинні визначати характер реформування ООН. Зокрема, він виступає за забезпечення посадовими особами ООН лідируючої ролі США в діяльності організації; збільшення числа постійних членів РБ, що «відображує нинішній розподіл сил у світі»; перенесення акцентів із представлення інтересів держав на захист інтересів народів світу (проведення політики деколонізації). При цьому вчений не приховує, що всі запропоновані заходи спрямовані не стільки на підвищення ефективності самої ООН, скільки на трансформацію цієї організації, яка «колись була потужним інструментом американської зовнішньої політики й потрапила під вплив інших країн», в інструмент глобального керування в руках самих США.

Важливим аргументом на користь тези про відсутність демократичної легітимності в ООН звучить заява політолога Ф. Гаффні, який звертає увагу на те, що керівництво значної кількості країн само позбавлено демократичної легітимності. З чого він робить висновок, що «ООН перетворилася на «дах» для деспотів всіх мастей і фактично спільника тих, хто підмінює свободу авторитаризмом або чимось ще гіршим», а самою міжнародною організацією керують «невільні». У даній ситуації США, як наддержава, що володіє демократичною легітимністю, повинні підкорити ООН своїй волі, активно користуючись «владою гаманця», – відстрочуючи платежі у випадках, коли організація ігнорує інтереси Сполучених Штатів (що оплачують більше чверті приблизно двохмільярдного бюджету ООН).

Відстоюючи доктрину американського гегемонізму, офіційна адміністрація США крім регулярних затримок виплат у бюджет ООН уже в 2004 р. зондувала можливість заміни в Раді Безпеки ООН (РБ)

Великобританія на представника ЄС, а Франція – на Індію, офіційно оперуючи тим, що Конституція Європейського союзу декларує проведення країнами союзу єдиної зовнішньої політики й політики безпеки, а населення Індії більш ніж удвічі перевищує кількість жителів розширеного ЄС. Також пропонувалося припинити членство в РБ всіх європейських країн – членів ЄС, що обираються в цей орган на ротаційній основі. Формально дана пропозиція виглядає більш привабливою для країн, що розвиваються, однак, власне кажучи, являє собою форму «витиснення» з РБ країн Західної Європи, які періодично мають змогу займати в раді обструкціоністську позицію стосовно США.

Аналізуючи характер відносин США та ООН, А. Етціоні називає їх «антагоністичним партнерством», підкреслюючи, що фактично ООН виконує роль легітимізуючого органа та головного джерела м'якої глобальної влади, уступаючи роль жорсткої сили американцям. А оскільки без США й ряду інших держав ООН безпомічна, то ця міжнародна організація не може називати себе прообразом глобальної держави і, щоб вважатися зачинателем цього процесу, повинна піти на союз із цими країнами [3, с. 289-290].

Однак дані точки зору активно оспорожуються представниками табору «номіналістів», які наполягають на тому, що ідеологія гегемонізму є елітаристською й, відповідно, знаходиться ближче не до ідеалів ліберальної демократії, а навпаки – до конфронтуючих з ними антидемократичних політичних проєктів. «Номіналісти» схильні стримувати лідерські амбіції США, вважаючи, що ця держава може претендувати на статус «першого серед рівних», але не може підмінювати інше світове співтовариство. Причому ставлення до національного суверенітету в представників цього підходу діаметрально протилежні: від абсолютизації суверенітету всіх держав, незалежно від форм правління, до створення глобального громадянського суспільства та глобальної державності. Загальний вектор інтелектуального пошуку «номіналістів» – спроба демократизації ООН шляхом визнання прав на глобальне керування з боку всіх суб'єктів міжнародних відносин.

У 2006 р. К. Аннан, залишаючи пост Генерального секретаря ООН після 10 років роботи, попередив глав держав та урядів про небезпеку, що нависла, на його думку, над цією міжнародною організацією. У своїй прощальній промові він заявив, що сучасний світ перебуває під владою протиріч, які ставлять під сумнів саме поняття «міжнародне співтовариство», покладене в основу ООН і всієї системи міжнародних відносин, що склалася після Другої світової війни. Зокрема, наполягає він, загрозою для системи колективних дій є міжнародна військова політика США та їх сателітів (у першу чергу Ізраїлю), які ігнорують механізми узгодження своїх дій з іншими членами ООН і РБ. Як наслідок всі основні сучасні збройні конфлікти стали результатом геополітичних ігор, затіяних Сполученими Штатами. І це при тому, що ООН має змогу самостійно здійснювати масштабні миротворчі місії (у той рік під егідою ООН на чотирьох континентах проводилося 18 миротворчих операцій, контингенти яких склали 90 тис. чоловік і представляли 108 країн світу) [Цит. за: 4].

Австрійський політолог Р. Мюллер, який відображає умонастрої значної частини європейських інтелектуалів, констатує, що спочатку ООН замислювалася як інституція, здатна на перспективу забезпечити світову стабільність на шляхах створення всесвітньої федерації; у роки «холодної

війни» реалізувала менш демократичну доктрину балансу сил; од-нак останнім часом США примушують її стати площадкою легітимації антидемократичної доктрини американського гегемонізму, вимагаючи «рабської покори». У цій ситуації австрієць закликає європейські ліберальні демократії або проголосити головним завданням ООН створення всесвітньої федерації, що вимагає «досягнення рівноваги між державами», або «спробувати забути про ООН», як про неварту уваги американську «іграшку».

У рамках окресленої дискусії вагомо звучить голос Дж. Сороса, який також виступає за радикальне реформування ООН на шляхах створення глобального громадянського суспільства. Головна причина недосконалості ООН, на його думку, полягає в тому, що, проголошуючи непорушним принцип національного суверенітету, ООН заганяє себе в логічну пастку: інтереси держав зовсім не обов'язково збігаються з інтересами проживаючих у них народів, оскільки багато країн не є демократичними, а багато жителів не мають статусу громадян. Інша проблема ООН – діяльність п'яти постійних членів РБ. Оскільки на практиці постійні члени рідко доходять згоди у найбільш важливих питаннях, рада «як теоретично найвпливовіший інститут на землі» фактично блокує діяльність ООН, перетворює організацію на неефективну, громіздку й дорогу структуру, а Генеральну Асамблею ООН (ГА) – на «говорильню». Даний стан справ розв'язав руки США та дозволив їм діяти без оглядки на ООН, затримувати виплату внесків і принижувати її значення в регулюванні проблем світового розвитку[5,с.114-116].

Значний ресурс демократизації ООН Дж. Сорос бачить у зміні процедури виборів Генерального секретаря організації. Він пропонує надати ГА більшу роль у виборі Генсека (якого сьогодні фактично вибирають п'ять постійних членів РБ), щоб члени ООН делегували повноваження обраному ними самими керівництву. Наприклад, ГА повинна проводити публічні слухання, на яких кандидати будуть відповідати на питання, що значно підвищить статус кандидата, обраного врешті-решт Генеральним секретарем. Такі пропозиції, якщо вони будуть прийняті, могли б зробити ООН міцніше, ніж коли-небудь.

Джерело демократизації ООН швейцарський дипломат Ж. Кунц бачить у відмові великих держав від права вето в РБ і делегуванні своїх повноважень ГА. На його думку, країни-члени ООН повинні мати механізм безпосереднього впливу на глобальну політику, незалежно від настроїв та інтересів постійних членів РБ (які часто блокують вироблення конкретних рішень). Інакше ООН залишатиметься лише інструментом у руках «великих» держав, втратить можливість оцінювати дії всіх держав і, відповідно, «втручатися в розвиток ситуації у випадку виникнення серйозної загрози миру в усьому світі»[6].

Соціологи М. Хардт і А. Негрі погоджуються з тезою про те, що здатність п'яти постійних членів РБ блокувати за допомогою вето резолюцію, прийняту більшістю, є найбільш істотним елементом, що перешкоджає представницькому функціонуванню ГА та ООН у цілому. Однак навіть гіпотетично реформована РБ (наприклад, за рахунок скасування інституту постійного членства) не зняла би проблему ефективного представництва, оскільки сама по собі представницька природа ГА теж обмежена як мінімум у двох важливих аспектах. Насамперед, оскільки держави призначають представників в асамблею, вона не може бути більш представницькою за

самих держав-учасників. У той же час відомо, що «демократичний і представницький характер національних держав теж серйозно обмежений». По-друге, представництво в ГА є досить непропорційним через різну чисельність населення, оскільки там діє принцип «одна держава – один голос», а не «одна людина – один голос» [7, с.356-357].

Щоб пом'якшити деякі непредставницькі риси ГА, ряд експертів пропонують, у свою чергу, додати до структури управління ООН ще одну асамблею, щось на кшталт Асамблеї Народів, яка базувалася б на представництві, пропорційному чисельності населення та незалежному від національних держав. Така структура, із двома асамблеями, нагадувала б дві палати американського Конгресу й могла б претендувати на статус всесвітнього парламенту. Однак М. Хардт і А. Негрі вкрай скептично ставляться до можливості такої трансформації ООН. Головний аргумент – принципова неможливість реалізувати в сучасному світі концепцію демократичного представництва, засновану на принципі «одна людина – один голос». Для цього світове голосуюче населення приблизно в 4 млрд. чоловік (за винятком неповнолітніх із загальної цифри світового населення в більш ніж 6 млрд.) треба було б поділити на чотириста виборчих округів по 10 млн. чоловік у кожному. Тоді північні американці вибирали б близько 20 представників, а європейці та індонезійці – ще по 20, тоді як китайці ті індійці вибирали б приблизно 100 і 80 делегатів відповідно. Всі чотири сотні представників увійшли б до асамблеї або парламенту. І якщо в теорії, відзначають соціологи, подібна всесвітня виборча схема «дійсно відновила б відчуття рівності, що надзвичайно важливо для сучасного розуміння демократичного представництва» в ООН, то «у реальності її реалізувати неможливо». Практичні складності проведення виборів при 4 млрд. виборців «здаються непереборними». Крім того, «сучасне поняття представництва, розтягнуте досить вузькою плівкою по всій території Землі, не в змозі підтримувати надійне розуміння демократії», оскільки «представництво слабшає по мірі того, як наростає чисельність населення щодо кількості представників», а зміна масштабу національного рівня на глобальний «позбавляє застосування всі колишні моделі представництва» [7, с.358-359].

Тим не менше, О. Тоффлер наполягає на тому, що ООН не має права ігнорувати існуючі паралельно з національними державами позанаціональні джерела влади, серед яких значної ваги набрали інститути міжнародного бізнесу, транснаціонального та релігійного руху [8, с.309]. Особливого значення набувають транснаціональні фірми, які усе активніше вимагають прямої участі в глобальних інститутах. О. Тоффлер констатує, що в недалекому майбутньому «не так складно уявити собі Всесвітню раду глобальних корпорацій, що забезпечує протидію Владі національних урядів і виступає від імені фірм нового типу. Інший варіант: провідні корпорації можуть зажадати представництва в таких організаціях, як ООН, Всесвітній банк, ВТО – під власними найменуваннями, як членів нового типу». У такому випадку дуже можливо, що ООН буде змушена заснувати додатковий вид членства із правом голосу для транснаціональних компаній, релігійних та інших об'єднань, що значно підсилить її вплив у світі. Якщо ж держави, що заправляють в ООН, не побажають розширити представництво, а глобальні корпорації помножаться в числі й набудуть чинності, стверджує соціолог, можуть з'явитися організації, спроможні конкурувати з ООН [9, с.565].

Підсумовуючи дискусію, Ф. Фукуяма відзначає, що позиція сучасних «реалістів» і «номіналістів» досі формує продуктивна для формулювання деяких базових принципів реформування системи глобального управління. Війна в Іраку, на його думку, виявила обмеженість «благодійної» гегемонії США. Але вона також показала границі впливу існуючих міжнародних інститутів, у першу чергу ООН, що виявилася неспроможною сформулювати самостійну ефективну позицію.

Нова ситуація вимагає прийняття ряду реалій, усвідомлення яких дозволить трансформувати ООН у напрямку підвищення її дієвості в системі глобальної влади. Такими реаліями соціолог пропонує визнати наступні тези:

1. Стара схема міжнародних відносин, відповідно до якої світоустрій складався винятково на основі суверенних національних держав, уже не придатна для сучасного світу, а у майбутньому не зможе забезпечити легітимність і ефективність діяльності на міжнародній арені;

2. ООН може успішно діяти в таких галузях, як підтримка миру та національне будівництво, але вона структурно обмежена в одночасному забезпеченні легітимності та ефективності своєї діяльності (забезпечуючи собі демократичну легітимність, ООН функціонально недостатньо ефективна, тоді як ефективні члени ООН – США і їхні сателіти не розглядаються як легітимні);

3. ООН не є ієрархічною організацією, здатною на рішучі дії. Вона може діяти лише на основі консенсусу й притому частково залежить від своїх головних спонсорів, тобто США, країн Європи і Японії, у використанні матеріальних коштів, військових сил і техніки;

4. Реалістичні схеми міжнародних акцій, ефективних і легітимних одночасно, повинні мати на увазі розвиток на базі ООН нових інститутів та адаптацію існуючих до нових умов. Надалі функцію ООН повинен виконувати не один глобальний інститут, подібний ООН, а мережа міжнародних організацій, «які могли б забезпечити міць і легітимність акцій, спрямованих проти різних замахів на світовий порядок» [10, с.208-214].

Таким чином, Ф. Фукуяма дійшов висновку, що сучасний світ занадто різноманітний і складний, щоб за ним могла наглядати єдина всесвітня організація. Відповідно до його поглядів, «ідея істинного лібералізму припускає не єдиний, всеосяжний ліберальний світовий порядок, що впроваджується силовими методами, а систему інститутів та інституціональних встановлень і, відповідно, контроль урядів над цілим рядом питань, пов'язаних з безпекою, захистом навколишнього середовища й іншою тематикою» [10, с.215]. Соціолог не впевнений, чи вдасться людству коли-небудь створити істинно демократичні глобальні інститути, особливо такі, які, подібно ООН, будуть претендувати на всесвітнє представництво. З іншого боку, відзначає він, якщо справжньої демократії, що мала би всі необхідні інститути – виборчу систему, суди, виконавчу владу, поділення влади, досягти, очевидно, складно, то реально було б вирішити більш скромне завдання – забезпечити демократичну підзвітність [10, с.253].

Тому варто визнати: ООН як найбільш відомий і сталий інститут глобального управління перестав відповідати багатьом викликам сучасності та підлягає радикальному реформуванню. В опозиції курсу на більшу демократизацію ООН перебуває найпотужніша держава сучасності – США. Незважаючи на те, що і прихильники доктрини американського гегемонізму, і його супротивники заявляють про чітку відданість прин-

ципам лібералізму та демократії в міжнародних відносинах, саме позиція «номіналістів» більшою мірою відповідає нормативному змісту ліберальної демократії. Однак навіть представники «номіналістського» підходу не в змозі запропонувати нову модель ООН або подібної глобальної організації, яка б змогла забезпечити більш високий рівень демократичної легітимності й ефективності, ніж існуючі інститути. Межею демократизації такої організації, як ООН, як відзначалося раніше, виступає завдання «знаходження демократичної підзвітності», однак реальні механізми досягнення цієї мети також поки не запропоновані. Дана обставина красномовно свідчить про високий ступінь складності (скоріше, практичної нерозв'язності) поставленого завдання, що не обіцяє значних перспектив демократизації та лібералізації Організації Об'єднаних Націй.

У зв'язку з вищевикладеним надзвичайно цікавою виглядає думка російського міжнародника М. Злобіна, який виявляє парадокс ООН у тому, що ця організація, з одного боку, має потребу в реформуванні, а з іншого боку, – у принципі не здатна реформуватися. Після розпаду СРСР, відзначає він, стало особливо помітно, що ООН не в змозі вирішувати головні політичні проблеми сучасності: боротися з тероризмом, геноцидом, наркобізнесом і поширенням зброї масового враження. Вона перетворилася на «дуже гарну гуманітарну організацію», що займається голодом, боротьбою з безпритульністю, ліквідацією неграмотності, але тільки не рішенням серйозних політичних питань. У той же час заміну ООН поки ніхто не шукає, «тому що ті країни, які відіграють чільну роль у цій організації, не хочуть втрачати важелі впливу», оскільки в них формально є право вето, доступ до ЗМІ, можливість посилати миротворців або гуманітарну допомогу. Саме держави, що займають керівні позиції в РБ та інших інститутах ООН, не зацікавлені в її реформуванні, а так само й у тому, щоб обговорювати питання про ступінь легітимності свого піднесення в цій організації. Сила ООН, відзначає М. Злобін, у значній мірі полягає у відсутності конкуренції, у багаторічних зв'язках з національними елітами більшості країн, які використовують ООН для рішення власних проблем і затвердження свого міжнародного іміджу, «чого вони не можуть досягти реальною політикою» [11, с.274-275].

Таким чином, даний підхід найповніше здатний підкреслити головний підсумок дискусії про перспективи реформування і подальшої демократизації ООН. В умовах, коли «реалісти» виступають за перетворення організації на інструмент легітимації гегемоністських устремлень США, а «номіналісти» – за надання в рамках ООН всім суверенним державам (або їхнім народам) рівних прав у сфері прийняття політичних рішень, виникає парадоксальна ситуація: ООН у силу різних обставин перетворилася на організацію, яка блокує здатність до реформування самої себе у будь-якому із зазначених напрямків.

Список використаних джерел

1. Will G. U.N. Absurdity / George Will // The Washington Post. – 2003. – 12 March.
2. Perle R. U.N. Should Change – or U.S. Should Quit/ Richard Perle, David Frum // Los Angeles Times. – 2004. – 23 January.
3. Этциони А. От империи к сообществу: новый подход к международным отношениям / Амитаи Этциони; [пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева]. – М.: Ладомир, 2004. – 384с.

4. Hubert-Rodier J. L'ONU menacee par un monde divise / Jacques Hubert-Rodier // Les Echos. – 2006. – 26 septembre.

5. Сорос Дж. Мыльный пузырь американского превосходства. На что следует направить американскую мощь / Джордж Сорос; [пер. с англ.]. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 192 с.

6. Kuntz J. Si le Conseil de securite ne parvient pas a dire le droit, le monde fera sans lui / Joelle Kuntz // Le Temps. – 2008. – 12 f vrier.

7. Хардт М. Множество: война и демократия в эпоху империи / М. Хардт, А. Негри; [пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева]. – М.: Культурная революция, 2006. – 559 с.

8. Тоффлер Э. Война и антивоина: Что такое война и как с ней бороться. Как выжить на рассвете XXI века / Элвин Тоффлер, Хейди Тоффлер. – М.: Транзит-книга, 2005. – 412 с.

9. Тоффлер Э. Метаморфозы власти. Знание, богатство и сила на пороге XXI века / Элвин Тоффлер; [пер. с англ.]. – М.: АСТ, 2003. – 669 с.

10. Фукуяма Ф. Америка на распутье: Демократия, власть и неоконсервативное наследие / Френсис Фукуяма; [пер. с англ. А. Георгиева]. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. – 282 с.

11. Злобин Н. В. Второй новый миропорядок: Геополитические головоломки / Николай Злобин. – М.: Эксмо, 2009. – 320 с.

Белошицкий С.В. ООН в системе глобального управления: перспективы реформирования и демократизации

Исследованы ведущие современные доктрины реформирования ООН; проанализирован характер критических замечаний данных доктрин в адрес ООН; очерчены и классифицированы методологические подходы доктрин к проблемам реформирования ООН, установлено их соответствие нормативным канонам либеральной демократии.

Ключевые слова: Организация Объединенных Наций (ООН), Совет Безопасности ООН, Генеральная Ассамблея ООН, глобальное управление, «мировое правительство», либеральная демократия.

Biloshitskiy, S.V. The UN in the Global Management System: Perspectives of Reformation and Democratization

In the article, the leading modern UN reformation doctrines are studied; the character of their critical remarks about the UN is analyzed; the methodological approaches of the doctrines as for problems of the UN reformation are outlined and classified; their accordance to the normative canons of liberal democracy is defined.

Key words: United Nations (UN), the UN Security Council, the UN General Assembly, global management, «world government», liberal democracy.